

DÉLBÁCSKA

Szerkesztőség: Templomudvar 2. szám alatt.
Kiadóhivatal: Sándor Régena-u. 39. szám.
Büroócím: Délbácska. Telefonszám: 137.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési ár: Egy óra . . . 10 Dinár
Negyedévre . 30 Dinár Félévre 60 Dinár
EGYES SZÁM ÁRA FÉL DINÁR.

A déli határokon

megint veszélyeztetik az ország nyugalmát. Európa örökös tűzfészkében a kopár albán sziklák övezte szurdokokban ismét lobogtatják a tűzcsóvát, amellyel lángba akarják borítani a kontinens délkeleti részét, elsősorban államunkat. Az albán bandák örökös határsértései, kisebb-nagyobb portyázásai is súlyosan érintették a határmenti városokat. Végül azonban mégis sikerült visszaszorítani őket országuk szűkebb határai közé. Ezután meg az albán testvérharc hullámai csaptak néha át a határokon, de különösebb dolgok ez alkalommal nem történtek. A mirditák és a tiranai kormány harcai nem jelentettek nagyobb veszélyt a külföldre, mert ez sem nötte túl a megszokott zavargások rendes kereteit.

Most azonban ugylátszik sokkal komolyabb idők előestéjén állunk, mint eddig bármikor. Albániában hatalmasan felkészülnek, hogy nagy erővel támadják meg az országot. Az onnan jövő jelentések szerint kitűnően felszerelik az albán hadsereget, melyet képzett, külföldi tisztek vezetnek legfőképp olaszok, de igen sok orosz és görög is van soraikban.

Az albán mozgolódásnak sokkal mélyebb jelentősége van, mint sem hogy ezt felületesen elképzelik. Albániában nagyon erős áramlat van, amely jugoszláv ellenes és amely nem is nagyon ismeretlen helyről állandó támogatásban részesül. Maguk az albánok sohasem szánhatnák rá magukat arra, hogy támadólag lépjenek fel jugoszlávia ellen, ha nem éreznének maguk mögött olyan valakit, akire nyugodtan támaszkodhatnak. Ezt a nagyfontosságú tényt semmiesetre sem szabad figyelmen kívül hagyni akkor, amikor az albán eseményekkel foglalkoznak, azokkal az eseményekkel melyeknek célja egészen nyilvánvaló.

Valószínű, hogy az emigráns montenegrói kormánynak is van köze a legújabb albániai eseményekhez; ennek a montenegrói kormánynak az egész működése sokkal ismertebb sem hogy bővebben kellene foglalkozni ez alkalommal vele. Egészen nyilvánvaló, hogy azok akik ellenségei jugoszláviának, most Albániában gyülekeznek össze, hogy onnan indítsanak támadást, amelynek sikeres lefolyása valóra váltaná reményeiket.

A határokon megtették az összes szükséges intézkedéseket, hogy meglepetések ne történhessenek és az ország nyugalmát minden betörés ellen biztosítsák. Az albánok terveit már ma nyilvánvalóak és ez sok tekintetben megkönnyíti a védekezést. Összeütközésekre azonban valószínűleg mégis csak sor kerül és ismét vér fog folyni.

Az albán hegyek amelyekhez már annyi vér, könny és átok tapad még mindig nem elégedtek meg áldozataik légióival. A kopár sziklák vére, friss, meleg embervérre szomjaznak, ez talán életet önt természetlenségükbe. Nekünk meg nincs hatalmunk ellene. De egyszer mégis majd csak véget kell ennek vetni és a forrongó albán vulkánt le kell csendesíteni.

A kiviteli vámról szóló rendelet.

Beograd, szept. 22. A törvényelőkészítő bizottság plénumának ülése délelőtt 11 órakor kezdődött. A napirenden az elnök, két alelnök és a titkár megválasztása szerepelt. A megjelölt szavazások során elnöknek: Trifunovics Misa radikálist, első alelnöknek Dr. Popovics Szvetisláv demokratát, második alelnöknek: Vidovics Oszman muzulmánt, titkárnak: Dr. Csubrovics Páve demokratát, választották meg. Összesen 17 képviselő szavazott. A megválasztottak 12 szavazatot kaptak, 5 szavazatot pedig üresen adtak be. Miután az elnök az ülésen nem volt jelen, az elnöki széket az első alelnök Dr. Popovics foglalja el.

A választások után áttérnek a napirend második pontjára, a pénzügyminiszteriumnak a kiviteli vámról szóló rendeletnek tárgyalását. Gyonovics köztársasági képviselő, követeli a rendelet elutasítását, miután nem terjesztették be a bizottságnak az alkotmányban előírt határidőn belül. Gyonovics felszólalása nyomán heves vita indult meg és a bizottság oly értelemben határozott, hogy egy 3 személy-

ből álló albizottságot választ, hogy ezt a kérdést eldöntse. Az albizottság, melynek tagjai között Gyonovics is szerepel, hosszabb tárgyalás után úgy döntött, hogy a rendeletet lehet tárgyalni, mert a pénzügyminiszter azt idejekorán terjesztette be az alkotmányjogi miniszternek.

Kurbegovics Fehim muzulmán képviselő kéri a plénumot, hogy fogadja el az albizottság jelentését. Erre az ellenzék (Dr. Dulibics, Barics, Gyonovics és Jovánovics agrár) tiltakozik e kérdés törvénytelen elintézése ellen. A kormánypártok részéről Rajcsevics, Kurbegovics, Dr. Popovics és Korkut szólaltak fel. Az utóbbi elítélte az alkotmányjogi miniszter hanyagságát. Ezután a kérdést szavazás alá bocsátották és az albizottság jelentését a bizottság elfogadta.

A bizottság a részletes tárgyalás alkalmával a rendeletnek csak egy szakaszát változtatta meg (22 S). Az alelnök délután 1 órakor rekesztette be az ülést és a következőt holnap délelőtt 9 órára tüzte ki.

Még nem küldték el az ultimátumot.

Anglia a blokádnak ellen. — Franciaország Horthy védelmezője. — Erélyes rendszabályok.

London, szept. 22. A „Reuter“ távirati ügynökség arról értesül, hogy a nagykövetek tanácsa a Magyarországhoz intézendő ultimátumot most készíti elő, mely értesülés szerint a magyar kormánynak tíz-tizenhárom napi határidőt ad Nyugatmagyarország kiűzésére. *ellenkező esetben a hatalmak súlyos rendszabályokat fogantatnának Magyarországot ellen,* melyekről eddig azonban részleteket nem tudnak. Beavatott angol körök véleménye szerint a gazdasági blokádnak nem volna meg a kívánt hatása, azonban csapatok küldése tekintetében eddig még nem döntöttek.

Bécs, szept. 22. Az „Abend“ jelenti: ugylátszik, mintha Franciaország újból mint Horthy védelmezője lépne fel és megakadályozza az ultimátum átnyújtását. Természetes, hogy a halogató politika következtében a veszedelem óráról-órára nő és a magyarok érzik, hogy semmitéle komoly ellenállástól nem kell tartaniok. A felkelők napról-napra erősödnek és

egyre vakmerőbben lépnek fel. Minél tovább késik az antant, annál nehezebb lesz velük leszámolni. Itt már tudják. — írja az „Abend“ — hogy a magyar nacionalisták szoros összeköttetésbe léptek a bajor monarchistákkal, sőt azt mondják, hogy állítólag közös támadási terv áll fenn közöttük Ausztria ellen.

Bécs, szept. 22. Az esti lapok szerint Kirschlagtól délkeletre a magyar csapatok ismét átlépték a határt és megtámadták az osztrák határőrséget. A szabadcsapatokat az utóbbi napokban átszervezték és átcsoportosították; emiatt az osztrákok egy általános támadástól tartanak.

Budapest, szept. 22. Beavatott semleges diplomáciai forrásból eredő hírek szerint az antant együttes jegyzéke Budapestre érkezett és az antant főhatalmak budapesti képviselői valószínűleg csütörtökön adják azt át Bánffy külügyminiszternek. Illetékes magyar külpolitikai helyen még nem kaptak értesítést a demarsról.

Ezer halott, kétezer sebesült.

Robbanás egy németországi gyárban. — A kár egy milliárd márka.

Ludwigshafen, szept. 22. Oppauban szerdán a Reigel-féle gyárban oly borzalmas robbanás történt, melyhez hasonló nem található az utolsó évtizedek krónikájában. Már eddig is megállapítható, hogy rengeteg emberélet esett a robbanási katasztrófa áldozatául, ezeknek pontos száma azonban most még megközelíthetőleg sem tudható meg, mert a robbanás óriási körzetben pusztított el mindent: embert és vagyont egyaránt.

A katasztrófális robbanás a nitrogénművekben történt és a gyárat és annak egész környékét teljesen elpusztította. A robbanás erejét jellemzi, hogy *annak helyén egy száz méter széles és ötven méter mély tölsér tátong. Eddig a romok alól háromszáz áldozatot húztak ki teljesen szétépett és összeroncsolt testtel, azonban ez a szám meg sem közelíti az áldozatok számát.* Messze körzetben a házak mind összeomlottak és az *összeomló házakban igen sok ember, különösen alvó gyermek vesztette életét.* A rettenetes légnyomás még a tá-

volimezőkön dolgozó embereket is pehely módjára messze eldobta, úgy hogy *ennek következtében is igen sokan haltak meg. Mázsás vasdarabok számszámra repültek a levegőben és a Rajnán horgonyzó hajókra egész gépalkatrészek estek* úgy hogy ezek közül is sok elpusztult. Sőt még *Mannheim házaira és utcáira is úgy estek a vasdarabok, mintha ellenség bombázta volna a várost.* Itt is sok ház omlott össze, anélkül, hogy az elpusztult emberek számát eddig meg lehetett volna tudni. A mentési munkálatok éjjel-nappal a legnagyobb erőmegfeszítéssel folynak, mert azt hiszik, hogy nagyon sok ember lehet a még el nem takarított romok alatt.

Ludwigshafen, szept. 22. Az áldozatok száma az eddigi jelentések szerint meghaladja az ezret. Közel kétezer ember sebesült meg. Az oppau házak kivétel nélkül beomlottak. A kár meghaladja az egy milliárd márkát.

A király ellen merényletet akart elkövetni.

Beograd, szept. 22. — A szabadkai államvasuti rendőrség főnöke tegnap letartóztatta Sztojanovics Szpaszojet, aki most jött Oroszországból és ott elvégezte a terror iskolát. Azzal a szándékkal tért vissza Jugoszláviába, hogy Ófelsége Sándor király ellen merényletet kövessen el. Ezen útjában két társa is elkísérte, akiket azonban még nem sikerült elfogni. Sztojanovics Szpaszoje kihallgatása alkalmával bevallotta, hogy merényletet akart elkövetni és még azt is beismeri, hogy őket dr. Markovics Szima, aki még mindig Moszkvában tartózkodik, utasította a merénylet elkövetésére. Sztojanovicsot valószínűleg Beogradba fogják szállítani.

Megbukott az osztrák pénzügyminiszter.

Bécs, szept. 22. Grimm pénzügyminiszter ma beadta lemondását.

Gróf Lerchfeld Hugó az új bajor minisztereink.

München, szeptember 22. A bajor tartományi gyűlés a nacionalisták javaslatára Gróf Lerchfeld Hugót minisztereinké választotta.

Az osztrák vasutas-sztrájk.

Bécs, szeptember 22. A vasutasok sztrájkjában a helyzet veszedelmesen kiéleződött. A sztrájkolók nyíltan a szakszervezetek és a központi bizottság ellen fordultak. Délután a munkások a parlament előtt nekimentek a vasutas szakszervezet vezérének. Tomasi képviselőnek, aki csak nehezen tudott a verés elől elmenekülni. A vasutasok központi bizottsága a sztrájk beszüntetését rendelte el, azonban a sztrájkolók e rendelkezésnek nem engedelmessékednek. A badeni villamos vasut alkalmazottai is beszüntették a munkát, úgy hogy most már Bécsből sehová sem lehet már utazni.

Bécs, szept. 22. A mai délután folyamán meg egyezés jött létre a kormány és sztrájkolók között.

A szovjetkormányt nem ismerik el a hatalmak.

Hága, szept. 22. Newyorki jelentések szerint a washingtoni konferencián napirendre tűzik az orosz kérdést is. A szovjetkormány elisméréséről szó sem lehet. Az Egyesült Államok álláspontja az, hogy a hatalmak mintegy gyámjai legyenek Oroszországnak, amikor demokratikus alapon nyugvó állandó jellegű kormány kerül az ügyek élére.

Kinek és miért kell államkölcsönt jegyezni?

Ezt a beruházási kölcsönt, melyet most jegyeznek, jegyeznie kell:

1. **A parasztnak**, mert ma átlag elegendő készpénzzel rendelkezik, de szorosan a kezében tartja és fiókokban rejtja el. Ugyanez érvényes a többi emberekre is, akik nehezen válnak meg a készpénztől és kiknek szenvedélyük a pénzüket napenként megszámlálni. A pénznek elrejtése és a forgalomból való kivonása igen káros hatása a drágaságra általában és ennek következtében az egyes bankok kamatlábjára is befolyással van, azonkívül pedig a legtöbb kárt okozza azoknak, akik a pénzt elrejtik.

2. **A kis- és középiparosnak**, az iparosnak, hivatalnoknak és kereskedőnek, akik a forgalmuk lebonyolítására szükséges összegben kívül, biztonság kedvéért évenként kisebb összegeket raknak félre a „rossz időkre”

3. **A nagy kereskedelmi vállalatoknak** is érdekük a kötvényekbe minél nagyobb összegeket befektetni, már azért is, mert ily nagyobb vállalatok üzletük természetéből kifolyólag is különféle óvadékokat kötelesek elhelyezni. Egy értékpapír sem, melyet ily célra letétbe lehet helyezni, sem fizetődik ki jobban, mint a 7 százalékos állami kötvény.

4. Éppen úgy érdeke a bankoknak, takarékpénztáraknak és szövetkezeteknek különféle biztosító és hasonló társaságoknak már most minél nagyobb összeget ily kötvényekbe fektetni, hogy ily biztosítókat deponálhassanak.

5. Az egyes **jóteknycélú intézményeknek** azután a politikai- és hitközségeknek, valamint az összes nemzeti egyesületeknek, szak- és osztály szervezeteknek is ily jövedelmező kötvényekbe kellene készpénzüket fektetni.

6. Az összes **alapoknak és alapokmányoknak** is érdekük ily magas kamatok mellett tőkésüket befektetni, elhelyezni.

Végül minden kultürember, aki tud keresetéből valamit félretenni, be fogja pénzét fektetni az államkölcsönbe. És be fogja fektetni, mert tudatában van annak, hogy evvel segít államunkon is, amely kötelezi magát vele és mindenkiével szemben, aki e kölcsönt jegyzi, hogy e pénzzel építeni és javítani fogja azokat a vasutakat, kikötőket és országutakat, melyre szüksége van úgy neki, mint mindnyájunknak.

A vajdasági radikálisok ultimátuma Pasicsnak.

A vajdasági radikálisok értekezlete. — A demokraták ellen. — A rezolúció.

Ujvidék, szept. 22. — A vajdasági radikális párt szervezet két napos konferenciát tartott, amelyen a jelenlegi helyzettel foglalkoztak. Az értekezlet kedden délután kezdődött és éjjel után 1 óráig tartott majd szerdán folytatott és délután hat órákor véget ért. Résztvettek a vajdasági radikális képviselők majdnem mind, nagyszámu kültag és **Miletics Szlavko** postaügyi miniszter, meg **Trifkovic Márko** igazságügy miniszter. A tanácskozáson százharmincan vettek részt. Mindkét napon dr. Miladinovic Zarko elnökölt. Az értekezleten főleg a vajdasági politikai, közigazgatási, gazdasági és pénzügyi helyzettel foglalkoztak. Szóba került az agrárreform, valamint az adó kérdése is. Természetesen szóba került a Protics-féle akció is, amelyet igen élénken kommentáltak. Az egész értekezlet éle tulajdonképpen a demokraták, de elsősorban Pribicevics Szvetozár belügyminiszter ellen irányult. A megjelentek egyhangulag kifejezték adtak elégedetlenségüknek a demokratákkal szemben. A demokraták szisztematikusan arra törekednek, hogy a radikálisokat közhivatalokból és egyéb vezető helyekből kizorítsák és helyükre saját embereiket ültessék be. Az értekezlet ugyan kimondotta, hogy nem akar pártszakadást előidézni, de szigoruan ragaszkodik követeléseinek teljesítéséhez, melyeket az alábbi rezolúció tartalmaz.

Ragaszkodva a „Nemzeti Radikális Párt” 1920 évi programjához, követeljük a párt alapszabályainak módosítását. A párt mostani alapszabályait, melyek kitűnően beváltak a háború előtti Szerbia keretein belül, ma a megváltozott viszonyok között, revideálni kell oly értelemben, hogy minden tartomány, vagy több szomszédos tartomány külön szervezetet alkossanak, mely tartományi szervezetek felett állana a Radikális Párt főbizottsága. Minden tartományi párt szervezetnek meglegyen a joga összehívni a főbizottságot, melyen a tartományi szervezet által beterveztett kérdéseket kell tárgyalni. Ezt a javaslatot a radikális párt országos kongresszusára elé kell terjeszteni.

A Vajdaság összes vidékeiről érkező jelentések szerint a radikális párt hívei mindenfelé a legnagyobb mértékben el vannak keseredve és elégedetlenek az ország és különösen a Vajdaság helyzete miatt és ezért kénytelenek a beteg viszonyok és sérelmek orvoslását a leghatározottabban követelni.

Tekintettel hogy megdönthetetlen bizonyítékokkal beigazolódott, hogy a párt eddigi szövetségesei a demokraták, minden megengedett és tiltott módon állandóan azon voltak, hogy a pártot gyengítsék, kijelentjük, hogy a demokratákkal szemben eddig észlelt engedékenységet elítéljük.

Ezért az értekezlet felhívja a vajdasági radikális képviselőket, orvosolják a parlamenti radikális klub legközelebbi üléséig mindazokat a sérelmeket és visszaéléseket melyeket a Vajdaságban követtek el, úgy az egész tartomány, mint a párt egyes tagjaival szemben. Ha ez nekik nem sikerül, a gyűlést felhívja őket terjessék az ügyet a parlamenti klub elé és legyenek azon, hogy az egész klub szolidaritással legyen velük. Ellenkező esetben lépjenek ellenzékbe vagy az egész klub keretén belül, vagy azon radikális képviselőkkel, akik velük egyetértenek.

Beograd, szept. 22. A vojvodina radikális párt főbizottsága Pasics minisztereinknek jegyzék formájában ultimátumot adott át. A jegyzékben passzát emelnek a demokraták sérelmei ellen és kéri ezeknek orvoslását. Ezen sérelmek orvoslására 15 napi határidőt engedélyeznek. Amennyiben a központi radikális párt ez idő alatt nem tenné meg a szükséges lépéseket a vojvodina radikális párti képviselők le fogják vonni a konzekvenciákat.

Hegedűs a magyar valuta romlásáról.

A magyar nemzetgyűlés ülése.

Budapest, szept. 22. Zsufolt karzatok mellett, majdnem valamennyi képviselő jelenlétében, izgalmas várakozás közben nyitotta meg Gaál Gaszton elnök a nemzetgyűlés mai ülését. Bejelent, hogy a királyi ügyészségtől összeférhetetlenségi bejelentés érkezett Zeleke Antal, dr. Gál Endre, Pákozdy András és Zákány Gyula képviselők ellen, megvesztegetés és bünrészség címén. A bejelentéseket a mentelmi bizottsághoz tették át sürgős tárgyalás végett.

Miután az elnök elparentálta Wekerle Sándor volt minisztereinköt Hegedűs Lóránt pénzügyminiszter beterveztette az **államjegyeknek tíz milliárdnyi szaporításáról és a tisztviselők fizetésének felemeléséről szóló törvényjavaslatokat.**

Ennek mentőbörténte után Hegedűs bejelentette, hogy programja meghiusulásának konzekvenciát levonva, benyújtotta lemondását. Minden erejét a nagy munkának szentelte és hogy az nem sikerült, annak oka nem csak benne rejlik. Majdnem egy éven át víz felett tartotta a közgazdaság hajóját. Ma is az a meggyőződése, hogy az általa felállított pénzügyi terv az egyedüli, amely alatt a kibontakozást el lehet érni és mihelyt a körülmények kedvezőbbek lesznek, a tervnek teljesedésbe kell mennie.

E terv azon nyugszik, hogy a magyar pénz értékének felemelése nélkül, semmiféle pénzügyi szanálás keresztül nem vihető. A további cél is csak a korona értékének emelése kell, hogy legyen.

A pénz értékének emelési módja egyrészt, hogy a vagyonváltság rendszere által a pénzbe belső értéket hoznak, másrészt, hogy a külföld bizalmát megnyerjék. Tévedés volt az a nézet, hogy a gy-

esztendő alatt akarta volna Magyarországot a válságból kiemelni, holott a külföld szakértői szerint is évekre van szükség erre. Rámutatott még arra, hogy ma külföldi kölcsönt egyetlen európai állam sem kaphat. Vagyonváltságjavaslatát lefaragták és a takarékoság elvét sem sikerült a kívánt mértékben megvalósítani. A német márka magával rántotta a magyar koronát is, az pedig a német reparációval van kapcsolatban.

Kifejezte bizalmát Magyarország jövője iránt. Szereplése csak átmeneti jelenség volt. Különösen hangsúlyozta, hogy minden egyéni akció és felekezetieskedés belevitele a politikába, hallatlan károkat okozhat Magyarország gazdasági életének.

Hegedűs után Bethlen István gróf minisztereink szólt fel. Méltatta Hegedűs érdemeit és rámutatott arra, hogy jórészt rajta kívül álló okok hiusították meg programja megvalósítását. Kijelentette, hogy a kormány felveszi a küzdelmet a nagy drágasággal. A kivitelt rendkívül megszigorították. A tisztviselők rendkívüli segélyeit száz százalékkal emelik fel.

A természetbeni ellátást kiterjesztik. A ruha és cipő akcióit is bevezetik. Kéri, hogy a Hegedűs által beterveztett javaslatokat még ma tárgyalja le a nemzetgyűlés.

Hegedűs felszólalását a jobb oldal és a közép meglehetősen meleg érdeklődéssel kísérte és Hegedűst éljenezte. Az ellenzék részéről heves közbeszólások hallatszottak, különösen Bethlen beszéde alatt és Hegedűs beszédének azon részénél, ahol a belső politika jelenségeire hivatkozott mint a korona romlásának okaira.

A baranyai károk.

Beograd, szept. 22. — Budapestről táviratozzák: A magyar baranyai hatóságok befejezték a baranyai kár megállapítását. A károkért az SHS megszálló hatóságokat teszik felelőssé. A kár megtérítése fejében a magyar kormány 500.000.000 koronát követel. Mivel a magyar körök bizonyosak abban, hogy az SHS kormány semmi esetre sem fizeti ezt ki, a magyar kormány a jóvátételi bizottsághoz fog fordulni és meg fogja kérni, hogy ezt a fél milliárdot vonják le a Magyarországtól követelt hadikárpótlásból.

Minden polgárnak kötelessége államkölcsönt jegyezni.

Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár részvénytársaság

elfogad jegyzéseket a kibocsátásra kerülő

7%-os investiciós államkölcsönre

a hivatalos aláírási felhívásban foglalt eredeti feltételek mellett.

A kölcsön adómentes, pupiláris biztosságú és bármikor lombardirozható.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgálunk.

vali

tízhe sütők ekefe méret mind gonyi vasali ban.

vaskei

szállí ken, helyt beral

Há

1378

Értés

a leg tek, a kezdé átalak Novis

AS

minis: alkotn méber az 1 rc

forditt vasuti kikötő

bocsá ben, s melye vénye A kar intéze kül fi:

belül nem s vénye kifizet

Az an Adóss állapit amorti

pa: lsm

HIREK.

Uj intézkedések a lakásügyekben. Mint már jelentettük, a parlament főbizottsága most egy törvényjavaslaton dolgozik, mely az egész ország lakásügyét egységesen rendezné. A törvénytervezet, mely az egész országra érvényes, két részből áll. Az első rész a lakások építéséről, a másik a lakásinségről intézkedik. A rekvirálásra és a bérre vonatkozó összes eddigi partikuláris intézkedéseket ez a törvény meg fogja szüntetni és ezek helyére az új törvény intézkedései lépnek. Uj lakások építése érdekében a törvény az u. n. **lakás-alapok létesítését tervezi.** Minden lakástulajdonos és bérlő ugyanis, kötelezve lesz a bérösszeg egy bizonyos százalékát a lakásalapra fordítani, mely alpból aztán új lakóházakat fognak építeni. Ezenkívül intézkedik a törvény bizonyos helyiségeknek lakás-célokra való felhasználásáról, ha a lakás tulajdonosa azoknak ne tudná használni venni. A törvényhez egy külön végrehajtási utasítást fognak csatolni, mely nézeteltéréseknél és vitás kérdéseknél megállapítja az illetékes hatóságot. Ami a lakbért illeti, az új törvény szerint ezt Szerbiában és Montenegróban a békeidőbeli lakbér háromszorosára, a többi tartományokban pedig, tehát a Vajdaságban is, a békebeli bérösszeg négyszeresére lehet emelni. Üzletleviségeket a törvényjavaslat szerint a békebeli bér 4-8-szorosára lehet majd emelni. A törvényjavaslat szerint minden pénzintézet, bank, valamint minden ipari vállalat köteles alkalmazottai részére lakóházakat építeni.

Protics Sztóján Zomborban. Protics Sztóján, volt miniszterelnök vasárnap Szabadkáról Zomborba érkezett, ahol azonnal tárgyalásokba bocsátkozott a radikális párt vezető fériáival. A Délbácska tudósítójának a radikális párt egy előkelő tagjától a következőket sikerült megtudnia Protics zombori tárgyalásairól: Protics zombori látogatásának is csak informatív jellege van. Protics most anyagot gyűjt részletes programjának a kidolgozásához és ép ez ért hallgatta meg a pártban a tagok kifogásait a radikálisok mai politikájával szemben. A párttagok kifogásai első sorban a mai vámpolitika s a vámhivatalokban uralkodó állapotok ellen irányulnak. Kifogásolják az 1918. évi államkölcson dolgában tett kormányintézkedéseket, a lakáspolitikát s nincsenek megelégedve a közigazgatás mai szervezetével és állapotával. A zombori párt mindenestre megvárja Protics részletes programjának közzétételét s akkor dönt, hogy kit kövessen: Pasicsot-e vagy Proticsot.

A zsidó tanulók beiratkozása a zombori gimnáziumba. A közoktatásügyi minisztérium döntése a zsidó tanulók ügyében végre megérkezett. A rendelet értelmében az állam nyelvét nem beszélő tanulókat a párhuzamos magyar osztályokba tették át.

Lejárt a vajdasági moratórium. A tegnapi nappal, szeptember 22-én járt le a vajdasági moratórium és ezzel a háboru előtti rendes viszonyok ismét beállottak. Ennek következménye, hogy ezentúl már az ingatlan árveréseket ismét meg lehet tartani, a váltókat és csekkeket pedig meg kell óvatolni. A bíróságok által felfüggesztett perekre nézve a felfüggesztés hatálya megszűnik és kezdetét veszi a perekre nézve a szünetelés annak a polgári perrendtartásban meghatározott jogkövetkezmenyeivel együtt.

A papir negyedínárosok forgalomban. A negyedínáros bankjegyek kidolgozását ellenőrző bizottság közlése szerint a 0.25 dináros bankjegyek forgalomba bocsátattak, ennél fogva mindenki köteles azokat elfogadni.

Pánik a valutazuhanás miatt Budapesten. Budapestről jelenti tudósítónk: A korona zuhanása folytán itt minden árunak az ára szinte félóránként emelkedik. A pénzt mindenki értékpapírokba akarja befektetni. A bankokat állandóan megbízásokkal ostromolják. Ennek következtében a pénzintézetek forgalma soha nem látott arányokat öltött. A legtöbb bank egész éjszakákon át dolgoztatja tisztviselőit, hogy feldolgozhatják az óriási módon felszaporodott megbízásokat.

— „Progress“ Novi Sad, Futaki-ut 44. —
— Fordít szerb, magyar, német nyelvre.

Ragályos betegségek a Vajdaság területén az augusztus 21-27. héten: tifusz régi 66, új 52, meggyógyult 14, meghalt 4, maradt 100; fekete himlő régi 1, meggyógyult 1; dizentéria régi 12, új 9, meggyógyult 5, meghalt 1, maradt 15; scharlach régi 197, új 86, meggyógyult 43, meghalt 12, maradt 188; diffteria: régi 4, új 10, meghalt 2, maradt 8; malária régi 13; új 5; meggyógyult 9, maradt 3.

— **Novisad Városi Jódosgyógyfürdő és Ásványvíz R. T.** Igazgatósága értesíti a n. é. közönséget, hogy a fürdő (hétfő) e hó 26-ától kezdve hétköznapokon reggel 7-től este 7-ig, a pénztár reggel 7-től este 6-ig. Vasárnap reggel pedig a fürdő reggel 7-től déli 12-ig és a pénztár reggel 7-től déli 11 óráig nyitva van.

— **Felhívjuk** elegáns uri közönségünk figyelmét **Alterov Milán, Szt. János-tér 7. sz.** alatti ujonnan megnyitott férfi-divattermére, hol elegánsan és izléselesen öltözködhettek. Pontos és figyelmes kiszolgálás! Elsőrendű szakmunkák, Szolid árak!

— „Progress“ Novi Sad, Futaki-ut 44. —
— **Minden hirdetésre 10-15%-os engedményt ad.**

Egy román repülőgép borzalmas katasztrófája Brassóban.

Húsz halott, harmincegy sebesült.

Brassó, szept. 22. Ma reggel hatalmas robbanás zaja hallatszott a Méhkerék felől, majd rövid egymásutánban a robbanás többször ismétlődött. Az első pillanatban nem tulajdonítottak nagyobb fontosságot a robbanásoknak, azt hitték, katonák gyakorlatoznak, csak később kezdett hirtelen terjedni, hogy a brassói repülőtéren szerencsétlenség történt. Ekkor már a főtéri tanácsház harangját is félreverték, tűzoltók vonultak ki a szerencsétlenség színhelyére, mert a toronyőr nem tudva, hogy mi történt, s látva a Bertaliani-állomás felől előtűdülő füsttömeget, azt hitte, hogy tűz van. A borzalmas szerencsétlenségről az alábbi tudósítás számol be:

Mint ismeretes, a román hadsereg őszi hadgyakorlatait a jövő héten kezdi meg Fogaras környékén. Ezen a hadgyakorlaton a lovasságon, tüzérségen és gyalogságon kívül a repülő is részt vesznek és a repülőgépeket Brassóban centralizálták. Innen irányították a hadgyakorlaton résztvevő gépeket és az a hatalmas gép, amely egész személyzetével, tíz emberrel együtt a szörnyű szerencsétlenség áldozata lett, ma reggel indult el Fogarasra.

Reggel nyolc óra után a Bertalan-uti repülőtelep hangárjából kigurították a repülőgépet, hogy felszereljék és utnak indítsák. A gépnek ötven bombával kellett volna utra kelnie, hogy teljesítőképességét kipróbálják. A repülőgép körül Stelinianu és Popastopol főhadnagyok, Pálfi őrmester és huszharminc közlegény szorgoskodott. A gépben ülő Stelinianu főhadnagynak és Pálfi őrmesternek adták

A rövid és hosszú szoknya harca. A párisi divat diktátorai minden lehetőséget kiakartak használni arra nézve, hogy az új női divatban ismét a hosszú szoknya jusson uralomra; de az érdekelt nővilág részint takarékoskodik, részint kacérsági okból fentartani óhajtja a rövid szoknyát, amely tényleg — a hozzá szerzett selyemharisnyákkal és tetszetős cipőkkel — jobban érvényre juttatja a szép női lábikrákat, mint az azokat eltakaró hosszú szoknya... Most ugyilátszik, kompromisszum jött létre a hadakozó felek közt. Az új divat az ugynevezett zsebkendő-szoknya alkotásával kísérli meg az ellentétek kiegyenlítését. Az új szoknyának négy egyforma nagyságu nyulványa van az alsó végén, amelynek egyforma távolságban a szoknya alájára varratnak; a nyulványok közt selyemrojtok, vagy pedig finom üvegyöngyök alkotják a szoknyának a megtoldását, amely ezáltal hosszabbra nyúlik, a bokák felé — tehát lett belőle hosszú szoknya, holott tulajdonképpen a szoknya mégis rövid. — A prémes kabátok terén is mutatkozik furcsa újítás a párisi újítás a párisi szűcsök-nél, amennyiben ujabban színes prémekeket készítenek és hoznak forgalomba; a legújabb prémes kabátban a prémezsegek vörös, rózsaszín és narancssárga, sőt kék és zöld színekben is pompáznak. A karman-tyuknál pedig föléledt a régi párnaalak, amelyet két vagy több faroknyulvány díszít.

— „Progress“ Novi Sad, Futaki-ut 44. —
— **Másol és sokszorosít géppel vagy sapirograffal.**

Közgazdaság.

Az ujvidéki terménytőzsde. A mai tőzsde-napon a buza irányzata a több oldalról mutatkozó kereslet és az erősen megcsappant kínálat folytán meglehetősen áremelkedést mutat, úgy hogy nagyobb tételben K 1050-t is kínáltak azonban üzletkötés nem jött létre. Általában K 1070. — körül becsülik a buza mai eladási értékét. Takarmányárpa K 940-950. — jött létre kötés ab szerémi feladóállomás. Szarított új tengeri K 780. — árban lett kínálva és ilyen árban is történt kötés. Ó tengeriben üzlet nem jött létre, azonban ezen cikk is szilárdabb és vasuti áruért ab feiadóállomás K 800 — kértek. Bab változatlanul szilárd.

Tőzsdei árfolyamok.

Zürich, szeptember 22. Zárlat: Berlin 5'32, Newyork 5'80, Milánó 24'05, Prága 6'86, Budapest 0'75, Zagreb 2'60, Bukarest 5'40, Varsó 0'13, bélyegzett korona 0'37, London 21'61, Páris 41'05, Bécs 0'50.

Budapest, szeptember 22. Nyitás: Napoleon d'or 2300, dollár 780-8'10, lengyel márka 0'25, német márka 745, lei 3'40-8'20, cseh korona 8'70-8'50, dinár 14'20-14'50.

Zagreb, szeptember 22. Devizák: Berlin 201-204, Milánó 880-905, London 795-804, Newyork 210-212, Prága 253-256, Svájc 3800-3900, Bécs 12'30-12'70, Budapest 28-30. **Valuták:** dollár 207-212, osztrák korona 13'50, rubel 17-18, Napoleon d'or 600-620, márka 196-202.

fő a bombákat, akik a gép szárnya alatt levő akasztókra helyezték el azokat. Amint az utolsó bombát akarták elhelyezni az akasztón, az eddig nem állapított körülmények között, Pálfi őrmester kezéből kiesett. A következő pillanatban hatalmas robbanás rázkódtatta meg a levegőt, majd a következő pillanatban a többi, már elhelyezett bomba robbanása követte az elsőt. Leirhatatlan pánik keletkezett. A katonák, akik a gép körül tartózkodtak, mindnyájan a levegőbe röptek és még rémesebbé tette a látványt az, hogy a repülőgép benzintartálya is felrobbant és ennek következtében a gép is lángba borult.

Egymásután robbantak a bombák, a levegőben emberi testrészek röptek, úgy, hogy mire az explodációnak vége volt, tíz emberi test a felismerhetetlenségig összecsonkítva feküdt a repülőtéren pázsitján. Az összegett repülőgép körül mindenütt huszafatok karok, lábak, sőt az egyik áldozatot úgy szétroncsolta egy bomba, hogy feje elválva a törzstől, egy villanypózna tetejére repült.

Katonaság érkezett ki a szerencsétlenség színhelyére. A kikerített mentők megállapították, hogy a szerencsétlenségnek Popastopol főhadnagyon és Pálfi őrmesteren kívül még tizenhét áldozata van, akiknek temetése holnapután lesz. A sebesültek száma harmincegy.

A katonaság a rendőrséggel karöltve a legszigorúbb vizsgálatot indította meg. Az est folyamán a rendőrség több gyanus egyént lefartóztatott.

SPORT.

Rovatvezető: Nemes Károly.

A NAK választmányi gyűlése szombaton e hó 24-én este fél 8 órakor lesz megtartva a Paulát vendéglőben.

A belgrádi alszövetség vasárnap e hó 25-én tartja tisztújító közgyűlést: a novisadi egyesületek nagyon jól tennék, ha egytől egyig képviselteknek magukat és mindjárt döntést is hozhatnának a novisadi programot illetően. A helybeli egyesületek **pénteken este 8 órakor** küldjenek megbízottakat az **Erzsébet kávéházba** hogy az együtes fellépés érdekében értekezlet lesz.

Az Omladina II. és a NAK II. vasárnap d. e. 10 órakor mérkőzést tart a Vojvodina pályán.

Páris körüli 197 km.-es versenyben 117 induló közül 50 km. után már csak 22 volt együtt. A versenyt Roman Bellenger nyerte 7 óra 26 p 42'1 mp. alatt.

Nagy kíváncsiság előzi meg a SAND vasárnapi bemutatkozását. A neves csapat az utóbbi időben elért eredményei alapján majdnem jobb hírnévnek örvend mint a „Bácska”. Különösen szenzációs volt a csapat 6:4 és 7:2-es győzelmei a Bácska, illetőleg a zombori SE ellen. A NAK, mely előreláthatólag komplett csapatát állíthatja ki a SAND ellen, óriási feladat előtt fog vasárnap állani. Győzelmi esélye vajmi kevés van, egy kisebb vereség sem lesz szégyen a csapatra, de ha egy jó, esetleg eldöntetlen eredményt sikerül a csapatnak elérni, egy hírnevét Szabadkán egyszerre megalapozhatja. A mérkőzés előtt a J. Makkabi országos atletikai versenyének döntő futamai kerülnek lebonyolításra, melyek érdekesség szempontjából semmiiben sem maradnak el a szenzációs mérkőzés mögött. A versenyprogramot holnap számunkban közöljük.

Érdekes mérkőzés lesz szombaton az Artézi-fürdő melletti pályán. A pécsi emigránsok futbalcsapata kihívta az Omladinát egy mérkőzésre. Tekintve, hogy a pécsiek csapatában több jó pesti játékos is szerepel, érdemes lesz a mérkőzést megtekinteni. Kezdeté 4 órakor.

Kricskov, ki már fél éve Boszniában katonaszkodik, vasárnap meglepő frissen és okosan játszott. Annál dicsőre méltóbb ez a tény, mert minden tréning nélkül állott a csapatba.

A Nemzeti Színház műsora.

Péntek: **Rablók.**
Szombat: **Az eladott menyasszony.**
Vasárnap: **A protekció.**

Főmunka szerkesztő: Dr. SZLEZAK REZSO

Alapítványos: PATE FERENC S. TÁRSÁ

3 darab malac

7 hónapos, hizalásra való, eladó. Érdeklődni lehet Darányi-telep 74. szám vagy Vadóc fűszerüzletében Kamenici-utca 58. szám alatt.

Apró hirdetések.

HÁZMESTERNÉNEK ajánkozik magányos nő, kinek e téren gyakorlata van. Adámné, Lovász-utca 26. szám.

Elveszett a főpostán egy pénztárca

különböző okmányokkal, kérik a becsületes megtaláló 100 korona jutalom ellenében a károsultnak, Zrinyi-utca 10. Kocsetov leadni.

PRETTY és DEDY

1455 terpentines cipőkrém használatban a legolcsóbb

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika Novisad

KULÁN a Vojvodina szálló

teljes berendezéssel és házzal vagy berendezés nélkül szabad kézből családi okok miatt azonnal eladó. 1432

Ügyes masamód,

szalónba azonnali belépésre kerestetik. Cim megtudható a Rapid hirdető vállalatnál, Futoška u. 24. Telefon 2-76. 1473

Krumesz Pál

szállítási és fuvarozási vállalata Ujvidéken, Futaki-utca 82. szám. — Elvállal helybeli és vidéki áru fuvarozást és áru beraktározást. — Telefon szám 270.

Ujvidék és környéke igen tisztelt közönségét van szerencsém értesíteni, hogy Ujvidéken Futaki-utca 102. számú saját házamban

női divat-termemet

újából megnyitottam s minden e szakmába vágó munkát elvállalok és izléses kivitelben elkészítek. 1222 Tisztelettel RÓTH GYÖRGY.

Apollo-mozgó

23. 24. 25-én.

A bilincshe vert folyam.

Dráma 5 felvonásban.
Főszerepben: Sacy von Blondel.

Zsirszóda és karbid

nagyban a legolcsóbban kapható
Dinić és Rajić cégnél, Novisad,
(Wagner palota.) 1355 Telefon 3-97.

Esővíz tartására alkalmas tiszta

fahordók

kaphatók az Első jug. vegyészeti gyárnál Novisad. 1472

23 éves vaskereskedő segéd

állást keres. Szíves megkeresést kér Sárközy, Senta 2044. házszám. (1470)

Eladó

egy 26 éve fennálló komplett Gyapjufonó és harisnyakötő motorhajtású berendezés 1 emeletes nagy műhely egész környékem ismeretes sarokházzal. :-

ANNABRING JÁNOS,

Srbobran (Szenttamás) Bačka. 1466

FIGYELEM!

Legolcsóbb beszerzési forrás vasárunkban

Lakatos és gépműhelyek részére:

Méretlemez tekete 1/2"-5 mm.-ig, gömbölyű vas 6-55 mm.-ig, négyzetvas 30-50 mm.-ig, szegletvas 20-80 mm.-ig, ablakkeret szegélyvas egyszerű és dupla, tetőlemez, zárlemez fekete, horganyozott tető és méretlemez, vas és réz, épületvasalás, szegecsek, csavarárak, saluk, fémfurók, csapágyfém stb. nagy választék.

Kovácsok részére: Sinvas és egyéb vasak kocsivasaláshoz, Winterszekértengely, olaj, félolaj és kenőcsös szárnyas hintőtengelyek, kocsis és ülésrugók, rugóacél, saroglyalanc, anya, plattszeg stb.

Bádigosok részére: Fehérbádóg dupla 4-es réti magas alakú, tálbádóg, horganylemez, 9-14-es számig, horganyozott tető és méretlemez 16-22-ös számig, angol ón, ólom, keménydrót lemezszegecsek, lemezvágó olló, különböző bádógszerszámok stb.

Asztalosok részére: Vas és réz ablak ajtóvasalások, butorvasalások, butorverítők, gyaluk, gyaluvasak és asztalosszerszámok stb.

Kárpitosok részére: Butorrugó rezezett réz és porcellán díszeg, karácsszeg, kapocszeg stb.

Kádárok részére: Abrancvas, lemez, hordószegecs stb.

Gazdaság és háztartás részére: Ekefejek, ekecések, egyéb ekealkatrészek, vízdör, négyágu trágyavilla négykarikás zabra, tizedes mérlegek, öntött és részsúlyok hitelesítve, befalazó tűzhelylapok, sütők, füstcsövek, könyökcövek, tüzelő és hamuajtók, kész öntött és lemez tűzhelyek, öntöttkályhák, zománczott lemezdedények, üstház, mosófázék, sodrony, sodronyszeg, mindenféle rugvas valamint különböző vasárak állandoan nagy választékban raktáron, melyen leszállított árakban kaphatók. 1460

KUSZLI GYULA vaskereskedésében, Novisad (Ujvidék), Temerin-ut 9. sz. a hét csillag vendéglővel szemben (Farkas-féle ház).

Epres-utca 49. számú ház

szabad kézből eladó. — Bővebb felvilágosítás Bobák Pálnál Magyar utca 58. sz. alatt nyerhető. 1457

Szerb nyelv

és matematikából órákat adok, valamint szerb-magyar nyelvű fordításokat végzek. Kazinczy-u. 7. sz. 1431

4-6 éves gyermekeim

mellé német kisasszonyt keresek azonnali belépésre, csakis olyanok ajánlatát kérem, akik ezen minőségben már alkalmazva voltak. — Dr. Telegdy Sándor ügyvéd neje, Apatin (Bácska). 1338

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a legjobb minőségű friss hentesáru

a következő árban kapható:
Friss főlógott klg. Kor. 64—
Szafaládé drb. 4—
Tormás virstli párja 5—
NAPONTA FRISS SONKA.

Tisztelettel **BULICS PÁL**, Futaki-utca.

A SZAPPANGYÁRBAN MUNKÁSNŐK FELVÉTELNEK.

1450

"GUTENBERG" KÖNYVNYOMDA

Elvállal mindennemű könyvnyomdai munkák készítését csinos és izléses kivitelben a legjutányosabb áron. Novisad, Szabadság-tér 1. szám. II. udvar. — Telefonhívószám 98.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. vevőközönséget tisztelettel értesíteni, hogy üzleti helyiség hiányában a

Schirschinger és Társa

uriszabók üzletébe Miletičeva (Kenyér)-utca 8. léptem be mint cégtárs. Sok évi gyakorlatom biztosítékul szolgál a legmodernebb és legizlésesebb szabászatról. Együttal bátor vagyok szíves figyelmüket felhívni, hogy cégünknel saját műhelyünkben cégtársaim által lesznek a munkák készítve, ennél fogva a legpedánsabb kiszolgálásról biztosíthatom. **Raktáron valódi angol szöveteket tartunk.** Kérem, hogy cégünket b. támogatásukkal megtisztelni szíveskedjenek és maradok szíves bizalmukba, ajánlom magam teljes tisztelettel

HÖLZL SIMON.

Nyomatott: a "GUTENBERG" könyvnyomdában, Novi-Sad Szabadság-tér 1. (a Beltéri r. kath. templommal szemben.)